

Pátek, 26. listopadu 2020

P9_TA(2020)0336

Právo na umělé přerušování těhotenství v Polsku**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. listopadu 2020 o de facto zrušení práva na umělé přerušování těhotenství v Polsku (2020/2876(RSP))**

(2021/C 425/17)

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „SEU“), zejména na článek 2 a čl. 7 odst. 1,
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech (dále jen „EÚLP“) ze dne 4. listopadu 1950 a příslušnou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“),
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),
- s ohledem na Ústavu Polské republiky,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv ze dne 10. prosince 1948,
- s ohledem na Mezinárodní pakt OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech (ICESCR) ze dne 16. prosince 1966 a Mezinárodní pakt OSN o občanských a politických právech (ICCPR) ze dne 16. prosince 1966,
- s ohledem na Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen ze dne 18. prosince 1979,
- s ohledem na Úmluvu OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání ze dne 10. prosince 1984,
- s ohledem na závěrečné připomínky Výboru OSN pro lidská práva k sedmé pravidelné zprávě o Polsku ze dne 23. listopadu 2016,
- s ohledem na mezinárodní odborné pokyny pro sexuální výchovu, které vydala organizace UNESCO dne 10. ledna 2018,
- s ohledem na Mezinárodní konferenci o populaci a rozvoji (ICPD) konanou v roce 1994 v Káhiře, na její akční program, výsledky hodnotících konferencí a summit ICPD25, který se uskutečnil v roce 2019 v Nairobi,
- s ohledem na Pekingskou deklaraci a akční platformu, které byly přijaty na čtvrté světové konferenci o ženách dne 15. září 1995, a na následné závěrečné dokumenty přijaté na zvláštních zasedáních OSN Peking + 10 (2005), Peking + 15 (2010) a Peking + 20 (2015),
- s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulská úmluva), která vstoupila v platnost dne 1. srpna 2014, a na usnesení Parlamentu ze dne 28. listopadu 2019 o přistoupení EU k Istanbulské úmluvě a dalších opatřeních pro boj proti násilí na základě pohlaví⁽¹⁾,
- s ohledem na cíle udržitelného rozvoje OSN z roku 2015,

⁽¹⁾ Přijaté texty, P9_TA(2019)0080.

Pátek, 26. listopadu 2020

- s ohledem na tematický dokument komisaře Rady Evropy pro lidská práva ze dne 4. prosince 2017 nazvaný „Sexuální a reprodukční zdraví a práva žen v Evropě“,
- s ohledem na závěry výročního kolokvia o základních právech s názvem „Práva žen v neklidné době“ z roku 2017, které uspořádala Komise,
- s ohledem na doporučení Světové zdravotnické organizace z roku 2018 týkající se zdraví a práv dospívajících ve věci sexuality a reprodukce,
- s ohledem na zprávu Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví ze dne 10. července 2017 o návštěvě Polska uskutečněné ve dnech 22. až 24. května 2017 a na zprávu ze dne 3. prosince 2018 o stavu právního státu v Polsku v návaznosti na cestu *ad hoc* delegace Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci do Polska ve dnech 19. až 21. září 2018,
- s ohledem na svá předchozí usnesení o Polsku, zejména na usnesení ze dne 15. listopadu 2017 o stavu právního státu a demokracie v Polsku ⁽²⁾ a na usnesení ze dne 17. září 2020 o návrhu rozhodnutí Rady o zjištění zřejmého nebezpečí závažného porušení zásady právního státu ze strany Polské republiky ⁽³⁾,
- s ohledem na čtyři řízení o nesplnění povinnosti, která Komise zahájila s Polskem v souvislosti s reformou polského soudnictví, a na návrh rozhodnutí Rady ze dne 20. prosince 2017 o zjištění zřejmého nebezpečí závažného porušení zásady právního státu ze strany Polské republiky (COM(2017)0835),
- s ohledem na své usnesení ze dne 1. března 2018 o rozhodnutí Komise aktivovat čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU v souvislosti se situací v Polsku ⁽⁴⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 14. listopadu 2019 o kriminalizaci sexuální výchovy v Polsku ⁽⁵⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 4. dubna 2019 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně rozpočtu Unie v případě všeobecných nedostatků týkajících se právního státu v členských státech ⁽⁶⁾ a na své legislativní usnesení ze dne 17. dubna 2019 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí program Práva a hodnoty ⁽⁷⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. února 2019 o odmítavých reakcích vůči ženským právům a rovnosti žen a mužů v EU ⁽⁸⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. prosince 2019 o veřejné diskriminaci osob LGBTI a nenávistných projevech vůči nim, včetně zákazu vstupu osobám LGBTI do některých oblastí ⁽⁹⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2020 o koordinovaných opatřeních EU v boji proti pandemii COVID-19 a jejím následkům ⁽¹⁰⁾,

⁽²⁾ Úř. věst. C 356, 4.10.2018, s. 44.

⁽³⁾ Přijaté texty, P9_TA(2020)0225.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 129, 5.4.2019, s. 13.

⁽⁵⁾ Přijaté texty, P9_TA(2019)0058.

⁽⁶⁾ Přijaté texty, P9_TA(2019)0349.

⁽⁷⁾ Přijaté texty, P8_TA(2019)0407.

⁽⁸⁾ Přijaté texty, P8_TA(2019)0111.

⁽⁹⁾ Přijaté texty, P9_TA(2019)0101.

⁽¹⁰⁾ Přijaté texty, P9_TA(2020)0054.

Pátek, 26. listopadu 2020

- s ohledem na zprávu Komise o právním státu za rok 2020 ze dne 30. září 2020 nazvanou „Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2020)0580) a na kapitolu o stavu právního státu v Polsku,
 - s ohledem na dopis zasláný pěti předsedy většinových politických skupin Evropského parlamentu předsedovi vlády Polska dne 30. října 2020 ⁽¹⁾,
 - s ohledem na čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že v souladu s článkem 2 SEU je Unie založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, spravedlnosti, právního státu, dodržování lidských práv a zákazu diskriminace; vzhledem k tomu, že na základě mezinárodního práva a smluv EU přijaly všechny členské státy závazky a povinnost respektovat, zaručovat a dodržovat základní práva;
- B. vzhledem k tomu, že pro zajištění právního státu a ochrany základních práv a občanských svobod obyvatel EU má zásadní význam účinné, nezávislé a nestranné soudnictví;
- C. vzhledem k tomu, že právo na rovné zacházení a nediskriminaci je jedním ze základních práv zakotvených ve Smlouvách a v Listině a že toto právo musí být plně dodržováno; vzhledem k tomu, že podle Listiny, EÚLP a judikatury ESLP souvisí sexuální a reprodukční zdraví a práva žen s řadou lidských práv, jako je právo na život, ochrana před nelidským nebo ponižujícím zacházením, právo na přístup ke zdravotní péči, právo na soukromí, informace a vzdělání a zákaz diskriminace; vzhledem k tomu, že tato lidská práva jsou promítnuta i do polské ústavy;
- D. vzhledem k tomu, že Parlament se problematikou sexuálního a reprodukčního zdraví a práv zabýval ve svém nedávno přijatém programu EU4Health s cílem zajistit včasný přístup k prostředkům, které jsou nezbytné pro zabezpečení sexuálního a reprodukčního zdraví a práv (např. k lékům, antikoncepci a zdravotnickému vybavení);
- E. vzhledem k tomu, že ústavní soud byl zřízen jako jeden z ústředních prvků zajišťujících dělbu moci v demokracii založené na ústavě a ochranu právního státu v Polsku;
- F. vzhledem k tomu, že Výbor pro odstranění diskriminace žen a Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením vydaly v srpnu 2018 společné prohlášení, v němž je zdůrazněno, že přístup k bezpečnému a zákonnému umělému přerušení těhotenství a souvisejícím službám a informacím představuje nezbytný aspekt reprodukčního zdraví žen, a zároveň apelováno na všechny země, aby odstranily omezení v této oblasti, která ohrožují životy a zdraví žen a dívek; vzhledem k tomu, že přístup k přerušení těhotenství představuje lidské právo, přičemž jeho odkládání a popírání představuje genderově podmíněné násilí a může být považováno za mučení a/nebo kruté, nelidské a ponižující zacházení; vzhledem k tomu, že sexuální a reprodukční zdraví a práva patří mezi cíle udržitelného rozvoje č. 3, a vzhledem k tomu, že genderově podmíněné násilí a škodlivé praktiky spadají pod cíle udržitelného rozvoje č. 5;
- G. vzhledem k tomu, že přístup ke komplexním a věkově přiměřeným informacím, sexuální a vztahové výchově a sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům, včetně plánování rodičovství, antikoncepčních metod a bezpečného a legálního umělého přerušení těhotenství, jakož i autonomie dívek a žen a jejich možnost činit svobodná a nezávislá rozhodnutí o svém těle a životě, je předpokladem ekonomické nezávislosti dívek a žen, a má tudíž zásadní význam pro dosažení rovnosti žen a mužů a pro odstranění genderově podmíněného násilí; vzhledem k tomu, že to je jejich tělo, a proto jejich volba;
- H. vzhledem k tomu, že Polsko ratifikovalo Istanbulskou úmluvu, Úmluvu Rady Evropy o ochraně dětí proti sexuálnímu vykořisťování a pohlavnímu zneužívání, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech a Úmluvu o právech dítěte a podle mezinárodního práva v oblasti lidských práv je povinno zajistit přístup ke komplexní sexuální výchově a úplným informacím, včetně informací o nebezpečí pohlavního vykořisťování a zneužívání, a vyvracet genderové stereotypy ve společnosti; vzhledem k tomu, že Polsko neprovedlo rozsudky ESLP týkající se přístupu k legálnímu umělému přerušení těhotenství; vzhledem k tomu, že Výbor ministrů Rady Evropy kritizoval Polsko za nedostatečný pokrok v tomto směru;

⁽¹⁾ Manfred Weber, předseda skupiny PPE, Iratxe García Pérez, předseda skupiny S&D, Dacian Cioloș, předseda skupiny Renew, Philippe Lamberts, spolupředseda skupiny Verts/ALE, a Manon Aubry a Martin Schirdewan, spolupředsedové skupiny GUE/NGL.

Pátek, 26. listopadu 2020

- I. vzhledem k tomu, že členské státy mají k umělému přerušení těhotenství různý přístup; vzhledem k tomu, že mezi státy Evropské unie je Polsko na jedné z nejnižších příček v evropském atlase antikoncepce za rok 2020, neboť má jednu z nejrestriktivnějších politik, pokud jde o přístup k antikoncepci, plánování rodičovství, poradenství a poskytování informací online; vzhledem k tomu, že Polsko je jednou z mála zemí, které vyžadují lékařský předpis na nouzovou antikoncepci, kterou lékaři z důvodu osobního přesvědčení často odmítají předepsat;
- J. vzhledem k tomu, že na základě rozhodnutí ústavního soudu ve věci zákona ze dne 5. prosince 1996 o povoláních lékařů a zubních lékařů nemají pracovníci ve zdravotnictví ani zdravotnická zařízení zákonnou povinnost poskytnout jména alternativních zařízení nebo lékařů, pokud z důvodu osobního přesvědčení odpírají pacientovi služby v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví; vzhledem k tomu, že tuto povinnost nestanoví ani novela zákona přijatá v červenci 2020, ačkoli byla původně navržena; vzhledem k tomu, že toto opomenutí svědčí o naprostém nerespektování doporučení Výboru ministrů Rady Evropy, pokud jde o výkon rozsudků Evropského soudu pro lidská práva ve věci sexuálního a reprodukčního zdraví a práv proti Polsku;
- K. vzhledem k tomu, že podle organizací občanské společnosti, jako je Federace pro ženy a plánování rodiny, v roce 2018 pouze 10 % nemocnic, které měly smlouvu s polským státním zdravotním fondem, umožňovalo legální přerušování těhotenství, což znamená, že celá polská vojvodství odmítají zajistit bezpečné a legální přerušování těhotenství a tím ženám znesnadňují a často znemožňují přístup k těmto službám;
- L. vzhledem k tomu, že v důsledku strachu a tlaku ze strany kolegů a zdravotnických orgánů dávají lékaři v Polsku přednost tomu, aby nebyli s praxí umělého přerušování těhotenství spojováni; vzhledem k tomu, že kromě široce používaného ustanovení o svědomí vytvářejí lékaři další nestatutární překážky, jako jsou zbytečná lékařská vyšetření, psychologické konzultace nebo další konzultace s odborníky, nebo omezují práva žen na prenatální testy a informace, které by měly být v rámci veřejného zdravotnictví zaručeny pro všechny;
- M. vzhledem k tomu, že přístup ke gynekologické péči v Polsku je velmi omezený a v některých regionech téměř nemožný, což vede k vysokému počtu nechtěných těhotenství, špatnému reprodukčnímu zdraví, vysokému výskytu rakoviny děložního čípku a nedostatečnému přístupu k antikoncepci; vzhledem k tomu, že je velmi omezen přístup ke zdravotní péči v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a často nejsou respektována práva osob LGBTI+; vzhledem k tomu, že transsexuální a nebinární osoby vyžadující gynekologickou péči čelí diskriminaci v lékařském prostředí a často jim je přístup ke zdravotní péči upírán;
- N. vzhledem k tomu, že od začátku roku 2019 bylo v Polsku zaznamenáno více než 80 případů, kdy regiony, vojvodství nebo obce přijaly usnesení namířená proti osobám LGBTI+, jimiž se prohlašují za osvobozené od tzv. „ideologie LGBT“, nebo zčásti či kompletně přijaly „regionální charty rodinných práv“, které diskriminují zejména rodiče samoživitele a rodiče a osoby LGBTI+ a které *de facto* omezují svobodu pohybu občanů EU;
- O. vzhledem k tomu, že se odhaduje, že těhotenství v Polsku každoročně přeruší až 200 000 žen, které jsou nuceny podstoupit tento zákrok tajně, přičemž většinou sáhnou po potratové pilulce bez nezbytného odborného lékařského dohledu a poradenství; vzhledem k tomu, že podle odhadů je až 30 000 polských žen nuceno každoročně cestovat za účelem potřebné zdravotní péče a umělého přerušování těhotenství do zahraničí⁽¹²⁾; vzhledem k tomu, že přístup k těmto úkonům je spojen s úhradou různých služeb, což znamená, že tyto úkony nejsou stejně dostupné pro všechny ženy, zejména pokud jde o socioekonomicky znevýhodněné ženy a přistěhovalkyně v nelegálním postavení; vzhledem k tomu, že bezpečné přerušování těhotenství je tedy v Polsku přístupné pouze omezené skupině žen;
- P. vzhledem k tomu, že polský ústavní soud dne 22. října 2020 v reakci na návrh 119 poslanců polského parlamentu za podpory takzvaných „hnutí pro život“ rozhodl o protiústavnosti ustanovení zákona o plánování rodiny, ochraně lidského plodu a podmínkách ukončení těhotenství z roku 1993, které umožňuje umělé přerušování těhotenství v případech, kdy prenatální test nebo jiná zdravotní hlediska ukazují na vysokou pravděpodobnost závažné a nezvratné vady nebo nevléčitelné nemoci plodu, jež ohrožuje jeho život;

⁽¹²⁾ <https://www.theseus.fi/handle/10024/138222>

Pátek, 26. listopadu 2020

- Q. vzhledem k tomu, že vysoká pravděpodobnost závažné a nezvratné vady nebo nevyléčitelné nemoci plodu tvořila právní základ u 1 074 z 1 110 případů umělého přerušování těhotenství v roce 2019, zatímco ve zbývajících případech bylo těhotenství přerušeno z důvodu ohrožení života nebo zdraví ženy nebo proto, že vzniklo následkem trestného činu (znásilnění), což jsou jediné jiné důvody povolené zákonem o plánování rodiny z roku 1993;
- R. vzhledem k tomu, že uvedené rozhodnutí vstoupí v platnost po zveřejnění, které je podle polských právních předpisů povinné, a jakmile bude zveřejněno, bude to znamenat téměř úplné zrušení práva na umělé přerušování těhotenství v Polsku, kriminalizaci umělého přerušování těhotenství a rozšíření nelegálních a nebezpečných přerušování těhotenství a potratové turistiky, která je dostupná pouze některým, což ohrožuje zdraví, práva a životy žen; vzhledem k tomu, že ačkoli rozhodnutí nebylo dosud zveřejněno, již nyní je pro mnoho těhotných žen, které byly informovány o vysoké pravděpodobnosti závažné a nezvratné vady nebo nevyléčitelné nemoci plodu, přístup k legálnímu přerušování těhotenství omezen;
- S. vzhledem k tomu, že rozhodnutí ústavního soudu je novým útokem na právní stát a základní práva a dalším pokusem o omezení sexuálního a reprodukčního zdraví a práv v Polsku vedle mnoha jiných, k nimž došlo v posledních letech; vzhledem k tomu, že tyto pokusy byly v letech 2016, 2018 a 2020 zastaveny z důvodu masového odporu polských občanů vyjádřeného formou tzv. „černých protestů“, které získaly značnou podporu poslanců Evropského parlamentu z různých politických skupin;
- T. vzhledem k tomu, že uvedené rozhodnutí bylo vydáno v době, kdy v důsledku druhé vlny pandemie COVID-19 byla ve všech členských státech EU včetně Polska zavedena omezení za účelem ochrany veřejného zdraví, která vážně narušila řádnou demokratickou diskusi a řádný proces, jež mají pro otázky základních práv zásadní význam;
- U. vzhledem k tomu, že navzdory zdravotním omezením a rizikům se v celém Polsku i na celém světě odehrály nebyvalé protesty; vzhledem k tomu, že tisíce demonstrantů i nadále protestují proti závažným omezením, která ohrožují jejich základní sexuální a reprodukční zdraví a práva; vzhledem k tomu, že ke zvládnutí protestů byla nasazena pořádková policie a vojenské četnictvo a že příslušníci donucovacích orgánů používají vůči pokojným demonstrantům nepřiměřenou sílu a fyzické násilí, a to i vůči poslancům polského parlamentu a polským poslancům Evropského parlamentu; vzhledem k tomu, že tyto zákroky jsou v rozporu se závazky polské vlády vyplývajícími z mezinárodního práva v oblasti lidských práv včetně Listiny, která zaručuje právo na pokojné shromažďování, a s pokyny zvláštního zpravodaje pro právo na svobodu pokojného shromažďování a sdružování, v nichž se uvádí, že obecně by ke zvládnutí shromáždění neměla být využívána armáda;
- V. vzhledem k tomu, že orgány veřejné moci použily výhrůžky vůči polským občanům a osobám žijícím v Polsku, aby jim zabránily v účasti na manifestacích, včetně hrozby vysokých finančních pokut, zatímco nejvyšší státní zástupce a ministr spravedlnosti Zbigniew Ziobro oznámil, že proti organizátorům protestů budou vznesena trestní obvinění, která by mohla vést až k osmi letům odnětí svobody; vzhledem k tomu, že mnoho demonstrantů, včetně nezletilých, bylo nezákonně zadrženo;
- W. vzhledem k tomu, že dne 28. října 2020 vyzval místopředseda vlády Jarosław Kaczyński lid, aby hájil tradiční polské hodnoty a chránil kostely „za každou cenu“, což vedlo k útokům nacionalistických chuligánů proti protestujícím; vzhledem k tomu, že kulturní a náboženské hodnoty jsou tak v Polsku zneužívány jako důvody, které mají bránit plnému uplatňování práv žen, rovnosti žen a jejich práva rozhodovat o svém vlastním těle; vzhledem k tomu, že fundamentalistická organizace Ordo Iuris, která je úzce spojena s vládnoucí koalicí, je hnací silou kampaní, jejichž cílem je oslabovat lidská práva a rovnost žen a mužů v Polsku včetně snah o zákaz umělého přerušování těhotenství, výzev, aby Polsko odstoupilo od Istanbulské úmluvy, a výzev k vytváření „zón bez LGBTI“;
- X. vzhledem k tomu, že podle nedávných průzkumů podporuje většina lidí v Polsku právo na přístup k umělému přerušování těhotenství na požádání až do 12. týdne; vzhledem k tomu, že protestující rovněž žádají rezignaci vlády z důvodu jejich opakovaných útoků na právní stát; vzhledem k tomu, že protesty organizovaly a koordinovaly

Pátek, 26. listopadu 2020

organizace vedené ženami, aktivisté a organizace občanské společnosti za podpory polské politické opozice; vzhledem k tomu, že návrh polského prezidenta na právní úpravu umělého přerušování těhotenství předložený po protestech je neuspokojivý;

- Y. vzhledem k tomu, že akty polského parlamentu týkající se Ústavního soudu přijaté ve dnech 22. prosince 2015 a 22. července 2016, jakož i balíček tří aktů přijatý na konci roku 2016 vážně narušily nezávislost a legitimitu Ústavního soudu; vzhledem k tomu, že Ústavní soud prohlásil ve dnech 9. března 2016 a 11. srpna 2016 akty ze dnů 22. prosince 2015 a 22. července 2016 za protiústavní; připomíná, že tyto nálezy nebyly v dané době polskými orgány zveřejněny ani provedeny; vzhledem k tomu, že od vstupu výše uvedených legislativních změn v platnost nelze v Polsku účinně zaručit ústavnost polských zákonů ⁽¹³⁾;
- Z. vzhledem k tomu, že výše uvedený rozsudek vynesli soudci zvolení politiky z koalice vedené stranou PiS (Právo a spravedlnost), kteří jsou na nich zcela závislí; vzhledem k tomu, že maršálek polského Senátu považoval toto rozhodnutí za neexistující a vyzval vládu, aby jej nezveřejňovala, zejména proto, že porušuje závazky Polska v oblasti lidských práv a není v souladu s předchozími právními předpisy týkajícími se polské ústavy, jakož i z důvodu nezákonného jmenování tří soudců a předsedy Ústavního soudu ⁽¹⁴⁾;
- AA. vzhledem k tomu, že Komise a Parlament vyjádřily vážné obavy ohledně právního státu včetně legitimacy, nezávislosti a účinnosti Ústavního soudu; vzhledem k tomu, že Komise zahájila v návaznosti na reformy soudního systému v Polsku z roku 2015 postup podle čl. 7 odst. 1;
1. důrazně odsuzuje rozhodnutí Ústavního soudu a krok zpět v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv žen v Polsku; potvrzuje, že toto rozhodnutí ohrožuje zdraví a životy žen; připomíná, že důrazně kritizoval veškeré legislativní návrhy nebo omezení, jejichž cílem bylo dále zakázat a omezit přístup k bezpečnému a legálnímu umělému přerušování těhotenství v Polsku, jež hraničí se zákazem přístupu k péči v oblasti umělého přerušování těhotenství v Polsku, neboť většina legálních přerušování těhotenství je prováděna z důvodu závažné a nezvratné vady plodu nebo nevyлéčitelné nemoci, která ohrožuje život plodu; připomíná, že všeobecný přístup ke zdravotní péči a sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům jsou základními lidskými právy;
 2. konstatuje, že omezení nebo zákaz práva na umělé přerušování těhotenství v žádném případě tuto praxi neodstraňuje, ale pouze ji zatlačuje do podzemí, což vede k nárůstu počtu nezákonných, nebezpečných, utajených a život ohrožujících přerušování těhotenství; trvá na tom, že provedení umělého přerušování těhotenství by nemělo být zahrnuto do trestního zákoníku, neboť to má odrazující účinek na lékaře, kteří ze strachu z trestních sankcí od poskytování služeb v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv upouští;
 3. odsuzuje skutečnost, že dané rozhodnutí bylo vydáno v době, kdy zdravotní omezení související s pandemií COVID-19 vážně narušila řádné demokratické procesy; ostře kritizuje restriktivní zákaz veřejných shromáždění, který platí, aniž by došlo k přírodní katastrofě, jak je stanoveno v článku 232 polské ústavy;
 4. připomíná, že práva žen jsou základními lidskými právy, a že tedy orgány EU a členské státy jsou z právního hlediska povinny je prosazovat a chránit v souladu se Smlouvami a Listinou i mezinárodním právem;
 5. konstatuje, že neodůvodněné nadměrné omezení přístupu k umělému přerušování těhotenství vyplývající z výše uvedeného rozsudku Ústavního soudu nechrání přirozenou a nezadatelnou důstojnost žen, neboť porušuje Listinu, EULP, judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, četné mezinárodní úmluvy, jichž je Polsko signatářem, jakož i ústavu Polské republiky;

⁽¹³⁾ Stanovisko Benátské komise ze dne 14. a 15. října 2016 k zákonu o Ústavním soudu, bod 128; OSN, Výbor pro lidská práva, Závěrečné připomínky k sedmé pravidelné zprávě o Polsku, 23. listopadu 2016, body 7–8; Doporučení Komise (EU) 2017/1520 ze dne 26. července 2017 v otázce právního státu v Polsku (Úř. věst. L 228, 2.9.2017, s. 19).

⁽¹⁴⁾ <https://www.senat.gov.pl/aktualnoscilista/art,13159,zespol-ekspertow-przy-marszalku-senatu-o-wyroku-trybunalu-konstytucyjnego.html>

Pátek, 26. listopadu 2020

6. důrazně naléhá na polský parlament a orgány, aby se zdržely jakýchkoli dalších pokusů o omezení sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, neboť tato opatření jsou v rozporu se zásadou zákazu snížení úrovně právní ochrany podle mezinárodního lidskoprávního práva; důrazně potvrzuje, že odmítání sexuálního a reprodukčního zdraví a práv je formou genderově podmíněného násilí; vyzývá polské orgány, aby přijaly opatření k úplnému provedení rozsudků, které vynesl v řízeních proti Polsku Evropský soud pro lidská práva, jenž rozhodl, že restriktivní zákony týkající se umělého přerušování těhotenství porušují lidská práva žen; zdůrazňuje, že neomezený a včasný přístup ke službám reprodukčního zdraví a respektování reprodukční autonomie a rozhodování žen má zásadní význam pro ochranu lidských práv žen a rovnosti žen a mužů;

7. zdůrazňuje, že je třeba zajistit komplexní sexuální výchovu a informace, jež budou založeny na důkazech, nediskriminační a odpovídající věku žáků, pro všechny, neboť nedostatek informací a vzdělání o sexu a sexualitě může vést k vyššímu počtu případů nechtěných těhotenství;

8. důrazně odsuzuje nedávné rozhodnutí polského ministra spravedlnosti oficiálně zahájit proces odstoupení Polska od Istanbulské úmluvy, což by představovalo vážný krok zpět, pokud jde o rovnost žen a mužů, práva žen a boj proti genderově podmíněnému násilí; naléhavě vyzývá polské orgány, aby zajistily účinné a praktické uplatňování této úmluvy, včetně zajištění dostatečného počtu kvalitních azylových domů pro ženy, které byly oběťmi násilí, a jejich dětí, s přihlédnutím k eskalaci genderově podmíněného násilí během pandemie COVID-19, jakož i přístup k základní podpoře a zdravotnickým službám včetně péče v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví;

9. vyjadřuje politování nad tím, že přístup k službám zdravotní péče zůstává v některých oblastech Polska omezen a že podle Nejvyššího kontrolního úřadu byla v roce 2018 pouze 2 % těhotných žen žijících ve venkovských oblastech v Polsku podrobena všem standardním testům, které jsou nezbytné během těhotenství, jako je vyšetření plodu pomocí ultrazvuku, KTG vyšetření nebo krevní testy matek;

10. odsuzuje častější používání doložky o svědomí, které vede k neexistenci spolehlivých mechanismů předávání osob, jež mají zájem o umělé ukončení těhotenství, do péče v jiném zařízení a k pomalému odvolacímu procesu v případě osob, jimž je poskytnutí takové služby zamítnuto, a vyjadřuje politování nad tím, že gynekologové se často v případě, že jsou požádáni o předepsání antikoncepce, odvolávají na doložku o svědomí, čímž v Polsku prakticky omezují přístup k antikoncepci; konstatuje, že doložka o svědomí (výhrada svědomí) rovněž brání v poskytování přístupu k prenatálnímu vyšetření, což představuje nejen porušení práva žen na informace o stavu plodu, ale také stojí v cestě úspěšné léčbě dítěte během těhotenství či v době bezprostředně po něm; naléhavě vyzývá polské orgány, aby zrušily zákon omezující přístup k nouzové antikoncepční pilulce;

11. je hluboce znepokojen tím, že tisíce žen musí cestovat, aby získaly přístup k tak základním zdravotnickým službám, jako je umělé přerušování těhotenství; zdůrazňuje, že přeshraniční služby umělého přerušování těhotenství nejsou pro nejzranitelnější a marginalizované osoby dostupnou možností; je znepokojen skutečností, že cestování do zahraničí ohrožuje zdraví a duševní rozpoložení žen, neboť jsou často samy; zdůrazňuje význam péče po umělém přerušování těhotenství, zejména u žen, které se potýkají s komplikacemi vyplývajícími z neúplného nebo nebezpečného přerušování těhotenství;

12. vyjadřuje svou podporu a solidaritu tisícům polských občanů, zejména polským ženám a osobám LGBTI+, kteří navzdory zdravotní rizikům vyšli do ulic, aby protestovali proti závažným omezením svých základních svobod a práv; konstatuje, že požadavky protestujících zahrnují nejen zrušení rozhodnutí Ústavního soudu, ale také odsuzují tzv. „potratový kompromis“ a žádají liberalizaci zákona o právu na umělé přerušování těhotenství a respektování práva rozhodovat o svém těle; připomíná, že svoboda shromažďování a sdružování je základní svobodou Evropské unie, a to i v době pandemie;

13. důrazně odsuzuje nadměrné a nepřiměřené používání síly a násilí vůči demonstrantům včetně aktivistů a organizací hájících práva žen ze strany donucovacích orgánů a nestátních aktérů, jako jsou krajně pravicoví nacionalisté; vyzývá polské orgány, aby zajistily, že ti, kdo útočí na demonstranty, budou pohnáni k odpovědnosti;

14. naléhavě vyzývá polské orgány, aby posílily vnitrostátní právní předpisy pro prosazování práv žen a rovnosti žen a mužů tím, že institucím, které se zabývají diskriminací na základě pohlaví a genderu, poskytnou veškeré nezbytné finanční a lidské zdroje;

Pátek, 26. listopadu 2020

15. vyzývá Komisi, aby provedla důkladné posouzení složení Ústavního soudu, jehož protiprávnost představuje důvod pro zpochybnění jeho rozhodnutí, a tím i jeho schopnosti prosazovat polskou ústavu; zdůrazňuje, že výše uvedené rozhodnutí je dalším příkladem politického ovládnutí soudnictví a systematického zhroucení právního státu v Polsku;
16. vyzývá Radu, aby se touto záležitostí i dalšími hlášenými porušeními základních práv v Polsku zabývala tak, že rozšíří působnost stávajících slyšení, která s ohledem na situaci v Polsku pořádá v souladu s čl. 7 odst. 1 SEU; naléhavě vyzývá Radu, aby přistoupila k formálnímu slyšení o aktuální situaci v Polsku, které se má konat ve dnech 10. a 11. prosince 2020;
17. vítá prozatímní dohodu ze dne 5. listopadu 2020 na právních předpisech o zřízení mechanismu, který by umožnil pozastavit vyplácení finančních prostředků z rozpočtu členskému státu, který porušuje zásady právního státu; naléhavě vyzývá Komisi, aby postupovala rozhodně, pokud jde o nedávno dohodnutou podmíněnost budoucího víceletého finančního rámce na období 2021-2027;
18. vyzývá Radu a Komisi, aby vnitrostátním a místním organizacím občanské společnosti poskytly odpovídající finanční prostředky na základní podporu demokracie, právního státu a základních práv v členských státech včetně Polska; naléhavě vyzývá Komisi, aby okamžitě a přímo podpořila programy a organizace polské občanské společnosti, které usilují o zajištění ochrany sexuálního a reprodukčního zdraví a práv žen; vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly příslušné zvyšování povědomí a školení prostřednictvím programů financování;
19. vyzývá Komisi, aby se přednostně zabývala tím, jak účinně zajistit spravedlivou a silnou právní ochranu všech občanů před veškerými důvody diskriminace uvedenými v článku 19 SFEU; vyzývá Radu, aby okamžitě odblokovala a uzavřela jednání o horizontální směrnici o nediskriminaci, a vítá nové závazky, které Komise v této oblasti přijala;
20. vyzývá Komisi, aby podpořila členské státy při zajišťování všeobecného přístupu ke službám v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví včetně umělého přerušení těhotenství; naléhavě vyzývá Komisi, aby zaručila sexuální a reprodukční zdraví a práva tím, že do příští strategie EU v oblasti zdraví začlení práva na umělé přerušení těhotenství;
21. vyzdvihuje projevy podpory a zájmu o otázky polských žen z mnoha členských států; vyzývá EU, aby financovala organizace, které usnadňují přeshraniční spolupráci mezi organizacemi zajišťujícími bezpečné a legální umělé přerušení těhotenství;
22. vyzývá Komisi, aby potvrdila uplatňování směrnice 2004/113/ES⁽¹⁵⁾ na zboží a služby v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv a uznala, že omezení a překážky přístupu ke zboží a službám v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv představují diskriminaci na základě pohlaví, neboť neúměrně postihují jedno pohlaví (ženy) nebo zranitelné skupiny (např. transsexuální a nebinární osoby); odsuzuje zneužívání soudnictví ze strany polské vlády a jejích legislativních pravomocí k využívání a politizaci životů a zdraví žen a osob LGBTI+, což vede k jejich diskriminaci v tomto ohledu;
23. vyzývá Komisi, aby přijala pokyny pro členské státy k zajištění rovného přístupu ke zboží a službám v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv v souladu s právem EU a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva;
24. vyzývá Radu, aby urychleně dokončila ratifikaci Istanbulské úmluvy ze strany EU; ostře odsuzuje skutečnost, že v některých členských státech dochází k pokusům zvrátit již učiněné kroky k provedení Istanbulské úmluvy a potírání násilí na ženách; vyzývá Komisi, aby předložila návrh na doplnění genderově podmíněného násilí na seznam unijních trestných činů podle článku 83 SFEU;
25. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Komisi, Radě, prezidentovi, vládě a parlamentu Polska a vládám a parlamentům členských států.

⁽¹⁵⁾ Směrnice Rady 2004/113/ES ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování (Úř. věst. L 373, 21.12.2004, s. 37).